

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2:50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вреш ми очи і душу ми вреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові по два дні
крім неділь і руских свят
о год. 6-їй пополудні.

Редакция, адміністрация
експедиция «Руслана» під ч. 9
ул. Колерника (Ліндого ч. 9.) Експедиция
місцева в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня звичайні
приймають ся по ціні 10 кр. від
стрічки, а в «Надісланім» 20 кр.
від стрічки. Подяки і приватні
донесеня по 15 кр. від стрічки.

Причинки до поясненя і ціли

„національно-демократичної партії“.

(+) «Національно-демократична партія», заснована на з'їзді 26. н. ст. грудня м. р., як ми вже згадували і як тепер щораз більше виявляє ся, єсть новою «консолідаційною пробою» Романчука. До москвофілів наміст постійного мосту поставлено «зводжений місток», що в разі потреби і в одиноких случаях має поодиноким «національним демократам» промости дорогу до москвофільських обнятий. Але позаяк шестилітня консолідація з москвофілами довела до того, що «независимі» проводирі опинили ся в «московских шорах», а наслідком того москвофіли на добре розпаношили ся в краю, і се почало надоїдати «независимим» та лити ся їм за обшивку, задля того посеред руско-народної суспільности почала ся сильна реакція против «консолідації», отже треба було зробити «нову пробу». Пошматований кацапскими палками на замковій горі прапор при нагоді 50-літнього ювілею знесеня паньщини треба було підлатати і відновити. Скомпільовано отже нову програму, в чім батько консолідації є незрівняним і невиспучим майстром, — закрашено національно-рускими красками на синьожовтий цвѣт і показало ся, що навіть старших людей, що повинні ніби уміти троха думати і мати більше досвѣду, заманено сею краскою.

Але треба було й з иншого боку приманити до сеї нової спілки людей иншого пошибу, треба було покріпити свої підтопані політичні ноги і ось кинено «зводжений місток» в другий бік. Там позичено таки чимало латок до полатаня пошматованого прапора, позичено іменно червоних латок, бо як то кажуть, «що червоне, то красне!»

Отак тепер повіває вивішений «національно-демократичною партією» синьожовтий прапор з червоною основою.

Може хто сказати, що ми так осуджуємо «нову пробу» з партійної зависти, з упередженя, з пересердя й досади. Тимчасом, хто слѣдив в нашій часописи за відзивами про «нову національно-демократичну партію» її відозви і тактику, той мусить нам признати, що ми держали ся доволі в резерві в тім переконаню, що небавом події серед тої партії самі покажуть її хиткість, її неоднорічність (щоб не сказати латанину), її слабосильність, нещирість її творців і членів. Остатні збори товариства «Просвѣта» були вчасти ілюстрацією взаємин поміж видатнішими членами «національно-демократичної партії», що бороли ся о вплив в будучині на сю просвѣтну інституцію.

В радикальних часописах находимо знов голоси радикалів, як они дивлять ся на ту «нову партію» і на ролю тих радикалів, що до сеї нової партії прилучили ся, або помагали її утворити. Голоси ті легко зрозумілі і не потребують коментарів, а кожний щирий Русин-народовець зможе з них виснувати собі погляд на

стійність «нової програми», як і на задачу народовців.

Наводимо тут передовсім частину дописи з Тернополя в «Громадскім Голосі» з нагоди зборів тамошньої філії «Просвѣти». Частина та влучно поясняє ролю д-ра Франка в «національно-демократичній партії» і звучить ось як:

«У нас попи голосять, що радикали мають слухати попів. Кажуть вони: «вже найстарший радикал Франко піддав ся попам». Мужики знають однако, що се неправда: Франко, як вступив до нової партії, то лиш на то, щоби перекопати попів і нерішених свѣдчих людей, що для Русинів правдивий народний поступ лише в радикальній партії, і борше чи пізнійше Франко своєю радикальну роботу там зробить. Мужики Тернопільські, що при виборах так щиро бороли ся за Франком, знають добре, що Франко з роду мужик, ціле жите працював для мужиків і мужиків ніколи не лишить. Він є найліпший вірний шов ширити радикальство між партію народовску. Франко знає добре, що за свою роботу він лиш перед радикалами відповідає, і що лиш для радикалів він має все працювати. Нікого зі свѣдчих людей мужики так не цїнять і так дуже не поважають, як свого просвѣтителя Франка — але і не дозволять, щоби він пропав для радикалів. Франко знає, що він назначений до тої нової партії за каміляра, щоби розбивати скалу попівско-рутенської темноти і мостити дорогу радикалам».

Ще характеристичнійша є суперечка «радикалів між собою» на IX-ім з'їзді руско-укр. радикальної партії (17 і 18 грудня 1899), з котрої кожний народовець повинен зрозуміти, що єму діяти. Подаємо тут значну частину без коментаря, лише підчеркуємо найхарактеристичнійші місця. Ось як реферує «Гром. Голос» о тім з'їзді:

Др. Франко. Зі справоздань делегатів видко, що радикалізм росте, ширшає, але відома річ, що радикальна організація стоїть слабо: брак людей, брак характерів, брак фондів, брах одноцільної діяльности. Люди відсакували до соціяльних демократів, або до инших партій, або присїли. Як нема організації, то нема сили, може бути рух, але не може бути партії. Се побачили й инші люди, а головню проф. Грушівський. Він прийшов до того переконаня, що на основі радикальної програми, з котрою він зовсім годить ся, треба витворити нову поступову партію. Він не думав тягнути до тої партії попів, бо вони залежні від своїх властей, не можуть виступати явно в такій партії.* Партія повинна мати чисто свѣтський поступовий характер. Ходило про те, аби приєднати до нової партії народовців. Ухвалено програму, організацію, та ходить нам о те, аби нарід, іменно радикали-хлопи брали участь. Отже нам треба би застановити ся, чи не пристати до нової партії. Ходить про те, аби маса наших селян радикалів мала в тій партії перевагу. Як наші селяне до тої партії не пристануть, то з неї, розуміє ся, нічого не буде. (Ся частина промови д-ра Франка була сказана серед справоздань, але дискусію над сею справою відложено аж до точки: «Становище радикальної партії до инших партій в краю — погляд на політичну ситуацію»).

* Як показало ся, не збуло ся бажане проф. Грушівського, бо вже до заряду нової партії втягнуено аж десять попів. Редакция Гром. Голосу.

кальної партії до инших партій в краю — погляд на політичну ситуацію»).

Др. Кир. Трильовський (референт до сеї точки). Др. Франко сказав нам тут, що закладає ся нова руска партія та виразив бажанє, аби наша партія приступила до тої нової партії — значить розв'язала ся. Таку саму раду вже від довшого часу дають нам соціяльні демократи, так що ми на наших з'їздах і сходах тратили найбільше часу над тим. *Ті панки, філософи, позасїдають собі в кавярнях при зеленых столиках і видумують чим раз нові партії — они гадають, що партія, то они, та що мужиками можна помітати на всі боки, куди, їм хоче ся.* Але они помиляють ся. Наша радикальна партія, то не є партія Вітків, Яросевичів, Франків — то є партія мужиків і то свѣдомих мужиків. Др. Франко для свого заходу з новою партією найшов собі нову політичну повагу проф. Грушівського. Але проф. Грушівський не є жадна політична повага, проф. Грушівський повинен в інтересі науки тямити народню приповідку: *„швець знай свое шествство, а до краевцтва не мійай ся“*, а то тим більше, що проф. Грушівський є паламарем при львівській православної церкві. Мужикці інтереси вимагають, аби всіх наших мужиків згуртувати в радикальну партію, котра би й далі дбала лише про мужиків. Що-до соціяльних демократів то ми, радикали є такі самі соціялісти серед мужиків, як соціяльні демократи серед робітників. І справді мужики наші чим раз більше горнуть ся до радикальної партії, відступають від неї лише інтелігенти, ті, котрим ходить о власні інтереси, о власну поживу, для того они й пристають до тих партій, де то все можуть найти. Селяне повинні взяти радикальну партію виключно в свої руки, они повинні мати власних організаторів. Але на те селяне мусять бути єдні, мусять усі приставати до одного гурту, до радикальної партії, бо лише єї програма є найвідповіднійша для них. Ми мусимо бороти ся з ворогами зверхними і внутрішними. Найпершим нашим зверхним ворогом є уряд і велика посїлість. Головну нашу сиду ми повинні звернути против більшої посїлости — панів. Другим нашим великим ворогом є клерикали, котрі слухають розказів одні Риму, а другі «свѣтійшого російського синоду». *Клерикали є люді вороги робучих людей* — доказ, що навіть папа виступає проти страйків. А що скаже папа, то будуть робити наші Василяне, Шештицькі і всі наші попи. *Клерикали то всесвітна класа, котра дбає лише про свої інтереси.* Для того нам треба візвати всіх українських націоналів, аби виступали против Василян і т. д. Дальшим внутрішнім ворогом є москвофіли. Москвофіли домагають ся ніби то невинних річній — російської мови, але се значить, аби нарід покинув свою мову — найліпший спосіб народної просвѣти. Москвофілів у нас іще дуже багато, они мають за собою ще тисячі хлопів — для того нам треба напружити всі свої сили, аби перетягнути тих хлопів на наш бік. Народовці для нас цілком не страшні, ми навіть повинні разом бороти ся против москвофілів. Ми, радикали, мусимо творити сильну армію, і по просту зрадниками народними є ті, котрі старають ся як небудь ослабити нашу радикальну партію. Др. Трильовський ставив відповідні резолюції.

Величковський, академік. Я мущу запротестувати проти того, що сказав др. Трильовський про проф. Грушівського. Проф. Грушівський є оби-

вателем вільної держави*) і має право займати ся політикою, на рівні з усіма іншими. Назвати такого чоловіка паламарем є образа.

Др. Трильовский. Безперечно, що проф. Г. має таке право, але не сьміє робити се *коштом радикальної партії*. Назва «паламар» не є ніяка образа — і межі нами зібраними може є який паламар. Мені ходить лише о те, аби Франко в своїм намірі не ховав ся за таку ніби то повагу політичну.

Іван Кунців доказує, що існуванє радикальної партії є доковечне. Соціалні демократи не в пору взяли ся у нас до хлопів, бо межі соціалними демократами навіть у Німеччині ще не рішено, чи втягати хлопів. Що-до нової партії, то треба дискувати ся Франкови, що він хоче полжити ся з трупамі політичними.

Др. Франко. Др. Трильовский показав, які противники, хоть шляхту трохи мало важив, але не дав нам програми, як маємо з ними бороти ся. Соціалні демократи перевели організацію за 4 роки. Робота політична інша як просвітна, она йде скорше, єї треба вести швидко, або пропадемо. Коли Галичину відділять так як Угорщину, то зле з нами буде, — треба робити, поки час. Головна хіба в тім, що нарід наш темний, самі хлопів не вмють провадити руху, — треба інтелігенції, рух мусить оперти ся на богатших хлопів, що мають вільні руки, а не на бідних. Ми є не тільки хлопів, але й Русини; ми мусимо вести не тільки хлопську, але і руску політику; аби ми не були дідами не тільки під зглядом економічним, але і народним, ми мусимо виступати не тільки проти москальфілів, але і проти Поляків. Партії стоять не програмою, але організацією. Др. Трильовский каже, що люди зраджують нашу партію. Я також відсунув ся від радикальної партії для браку часу і був-ем знеохочений такими людьми, як др. Трильовский, про котрого не знати, що з него може завтра вискочити. Він нападав на товаришів по чужих газетах, нападав на мою жінку. І ніхто з партії нас не боронить**). З такими людьми я не можу бути в партії.

Акад. Грабовский. Іменем рускої молодіжи заявляє, що *молодіж яка цілість поклала собі за задачу перше власне теоретичне образование* — аби приготувати ся до проведу народного, *через те она яка цілість не може брати участі в жадній політичній партії* — натомість ми постановили брати участь в культурній роботі — як справа руского університету. Але поодиноких своїх членів молодіж не вяже політично.

Др. Трильовский. Мої особисті відносини до д-ра Франка не є злі, — противно, остатніми часами они поправили ся. Я виступаю проти др. Франка за єго публичну політичну діяльність. *Др. Франко є політично чоловік слиткий, як се виказував і пок. Драгоманов.* Що-до особистих закидів д-ра Франка проти мене, то вони належать до заряду і про се там була бесіда. Пригадую товаришам, що не можна виступати про-

*) Грушівский є російским підданім. Ред.

***) На сей закид д-ра Франка, піднесений публично, ми мусимо відповісти публично. Коли в 1898 р., появил ся в «Monitorze» замітка про ролю пані Франкової в радикальній партії, др. Франко прийшов до мене зі спростованєм від себе. Я сказав д-рови Франкови, що тут найбільшим судиво буде заряд партії, та просив я єго, аби те спростованє лишив мені, я єю справу предложу зарядови і заряд пішле спростованє від себе. Др. Франко не хотів на се пристати і подав до «Monitora» спростованє від себе. Се поспувало справу, бо в тім спростованю др. Франко чепив ся, як показало ся, невинного чоловіка (п. Вітика), котрого назвав низькою душею, що не в стані зрозуміти благородної душі пані Франкової, єї посвяченя для радикальної партії. Коли тота справа була піднесена на засіданю нашого заряду, той невинно зачеплений чоловік заявив, що скоро заряд іще й від себе тине тоту мемилу справу в «Monitorze», то він теж буде говорити. Через се заряд мусів дати сій справі спокій і вдоволити ся поміщенєм у «Monitorze» спростованя д-ра Франка, згідного зрештою з правдою. Але заряд піднісв єю справу на цілім ряді засідань і потягав дійсно винного до відвічальности за таку нетоварисьність, так що д-рам Франкам зроблено повну сатисфакцію тим більше то, що дописувач «Monitora» не закинув пані Франковій нічого нечесного. Дописувач той остатнім часом аж надто порозумів подібні свої хіби — і певно буде одним із найкарнійших товаришів радикалів.

М. П.

ти партії по-за плечами загального з'їзду. Так робив др. Ярославич і інші панки, котрі скликали в сій справі приватні покутні збори і приходили на них уже зі зрадою в серці. Остерігаю товаришів, що партію нашу зрадить єще не один такий інтелігент, за котрого хлопів побивали ся підчас виборів, були биті, колени, тай доси ще сидять по криміналах. *Др. Франко постуває страшенно не консеквентно: тут каже, що відтягає ся від політики, а тут організує нову партію та хоче, аби ми вступили до тої партії. Ми від д-ра Франка домагаємо ся одного: нехай він покине політику. На тім зискає і література і ми.*

Зінкевич зі Святини запевняє, що др. Трильовский все говорить про особу Франка і єго літературну діяльність з найбільшою пошаною.

Павло Думка з Купчинець (в найбільшій роздражненю). Ми мали наших інтелігентних товаришів за півбогів, а тут переконаємо ся, що ті півбоги сварять ся межі собою — нехай би те робили не перед людьми. Таким способом ми тратимо до інтелігенції довіре. Я протестую проти того, аби так відносити ся до д-ра Франка, як др. Трильовский. Я думаю, що др. Франко повинне тримати з нами, бо коли ще др. Франко та Павлік не будуть з нами, то ми вже не маємо нікого з інтелігенції.

— **М. Павлік.** Скажу слівце що-до відваданя інтелігенції від нашої радикальної партії. Пок. Драгоманов думав про се так: Поодинокі члени радикальної партії можуть бути сто разів гірші, ніж они є, — але се не значить, що ідея радикалізму, радикальна партія зла. Тому то не можна через особисті справи покидати радикальної партії. Я сам, казав пок. Драгоманов — *не можу, не маю права* покинути радикальної партії. Так казав Драгоманов, великий учений і перший наш політик, а він мав з нашою радикальною партією ще далеко більше клопотів і більше працював для неї ніж не один із нас. Я також мав і маю прикrostи в радикальній партії, може в дечім і більші ніж др. Франко, а не виступаю з радикальної партії — морально не можу, не маю права. Дорога, яку вказує др. Франко, є хибна. Коли ми зле провадимо радикальну партію, коли нас мало, то просимо тих, що бачуть те і можуть робити краще, нехай приступають до радикальної партії, ми будемо лише раді, що нас увільнять відвідвічальности і праці, бо і так нам не довго лишило ся жити. Се далеко простіща дорога, ніж аби селяне радикальної партії йшли до інтелігенції нової партії. Та біда, що самим тим інтелігентам, що відступають від радикальної партії, (я не кажу сеге про д-ра Франка) не дуже ходить о радикалізм. Як би їм о те ходило, то були би в радикальній партії, де їм було цілком вільно думати як найрадикальнійше і працювати для радикалізму, кільки влізе ся. В новій партії они будуть мати звязані руки. Бо надіяти ся, що старі народовці з Романчуком стануть радикалами, або бодай дозволять радикалам працювати по радикальному — значить бути більше ніж наївними, бо ми знаємо всіх тих людей аж надто. Ще раз повторюю, що ніхто з нас не має права покидати радикальної партії — ми всі, як один муж повинні тримати ся тих слів, котрі висказав др. Франко ще тоді, як лиш взяв ся до радикалізму, в «Каменярях»: *«і молота з рук ніхто не випустив із нас».* Се повинен бути наш оклик до смерти. Що-до молодіжи, то я думаю, що втягати єї всю до політики — не педагогічно і непрактично, але все-ж таки молодіж та повинна мати завчасу вироблені радикальні думки, аби потім, як виобразує ся, знала, до чого брати ся. Що-до соціалних демократів, то ми не потребуємо від них ніякої науки, бо ми вже й тепер стоїмо на своїм *хлопськім ґрунті близше до соціалізму, ніж стоять що до хлопів усі соціалні демократи* на купу, бо ми перші на цілім сьвітї зуміли дійти з соціалізмом до наших сьвітл, а они ще того не втяли.

На внесок д-ра Трильовського з'їзд одноголосно ухвалює такі резолюції, що до сеї точки:

1) Руско-українська радикальна партія має, так як доси, воювати горячо в обороні нашого мужицтва, в границях нашої програми і поступати вповні самостійно.

2) З уваги на змагаючі ся заходи москальфілів і ґзуїтів-Василия, визнаємо всіх цих

рих руско-українських націоналів до як найзавзятійшої боротьби з тими елементами.

3) Позаяк, як чуємо, має заложити ся нова руска партія т. зв. націоналістична, то заявляємо: О скільки та нова партія може скріпити щиро національний і противмоскальфілський демократичний напрямок в нашій суспільности, о стільки поява єї була би для нас симпатичною. Але позаяк *програма тої партії*) майже дословно відписана з програми радикальної партії*, то вважаємо єї *формованє за непотрібне* і за таке, що *може причинити ся лише до ще більшої дезорганізації серед руско-українських націоналів.* Через те визнаємо всіх прихильників тої нової програми, аби вступали в ряди нашої руско-української радикальної партії, де з уваги на соціалізм у нашій програмі они можуть мати надію на ще успішнійшу боротьбу для своїх ідеалів. З уваги на з'їзд тої нової партії, що має бути скликаний, заявляємо, що ніхто з руско-українських радикалів не повинен брати в нїм участі, а належанє до тої нової партії буде уважати ся за ненад-жанє до радикальної партії.

4) З'їзд приймає до милі відомости відновленє руско-української соціально-демократичної партії і висказує надію, що она причинить ся до з'організованя руско-українського пролетаряту по містах східної Галичини. Але о скільки декотрі члени тої партії заходять ся коло того, аби відтягати селян від нашої руско-української радикальної партії — то за се ми висказуємо своє глибоке обуренє на таку деструктивну роботу, котра лиш ослабити може сили нашого селянства.

Рух в руских товариствах.

І засіданє нового відділу «Просьвіти» дня 6. с. м. відкрив п. Гр. Врецьона, понеже проф. Романчук вибраний головою на загальних зборах зложив при кінці зборів єю почесьт. На питанє п. Врецьони, чи проф. Романчук не дав би ся склонити, щоби відкликав свою резигнацію, відповів послідний, що в виду заяви молодіжи і для добра товариства бере свою резигнацію назад. Тепер забрав голос дир. Борковский і заявив іменем членів відділу, котрі торік також в нїм засідали, що — з причини опозиційного настрою молодіжи хоч патріотичної, але нічим ще не заслуженої, до людей, що найменше зарівно патріотичних і довголітню працю заслужених для руского народа, — они уважають дальшу працю у відділі товариства, хоч може не за неможливу, але у всякмі разі за дуже утруднену і длятого зрікають ся своїх почесьт. Потім промовляли проф. Романчук, др. Охримович і др. Франко на тему зголошеної резигнації деяких відділових і просили їх, щоби для добра товариства і поладнаня відносин між старшими а молодіжю, резигнацію свою відкликали. По короткій першій засіданя і по нараді членів відділу, що зголосили уступленє, заявив дир. Борковский, що з мотивів, які передбесідники подали, відкликає іменем уступивших членів відділу їх резигнацію.

Потім уконституував ся відділ, обговоривши поперед задачі відділу і єго теперішні сили. Вибрано одноголосно: заступником голови і адміністратором дому «Просьвіти» д-ра Костя Левицького; секретарем п. Бурачиньского; касиєром о. Темницького; контролером проф. Петра Огоновського; директором канцелярії п. Гр. Врецьону; редактором видавництва дир. Борковського; економом і бібліотекарем п. Паньківського; референтом для філій п. Левандовського; референтами для читалень д-ра Пачовського і о. Лежогубського.

Опісля полагоджено ще кілька дрібніших справ та прийнято 47 нових членів і на тім закінчено засіданє.

*) З'їздови звісний був лише первісний проект програми надрукований в 23 н-рі «Громадского Голосу» з 1889 р. З'їзд нової партії дуже обкріив тоту програму. Ред. Гр. Гом. (але се лишне, що-б не лякати народовців. Ред.)

З політичного поля.

На четверговім засіданні підкомітету чеської секції мирової конференції, присвяченій обговоренню мирового питання в обсягу автономічних властей в Чехах, послідувало по ширшій розправі в кількох точках зближене в обшійних поглядах. Обговорене деяких, політичних дощеп питань, послідує на засіданні в понеділок перед полуднем.

Оповіданий комунікат про вступні наради послів чеського клубу з Чех і Моравії, звучить: Букоа і Енгель дістали поручене звернути бачність на се, що помимо, хоч наради мирової конференції призвано довірочними, багато подробиць дістало ся до віденьських часописей. Поручено їм заявити, що з того евентуально витягнуть відповідні конеквенції. Далше уложено спосіб поступованя для членів підкомітету, між иньшими в справі поступованя що-до реформи чеської краєвої ординації виборчої, а яко основу прийнято ухвали комісії краєвого сойму з 18 мая 1899 р.

Moravska Orlice остерігає Чехів перед самовільним ударемнюванем корисних евентуально вислідів мирової конференції. Ся часопись зазначає, що наколи-б конференції не довели до успіху, то по кількоразових переведених виборах, потребовано би октроювати реґулямін для палати посольської, а також октроювати язиковий закон для поодиноких коронних країв. Наколи-б се октроюване не довело до ладу, то ще й тоді не виходило-б з того, щоби мала побідити політика газардова радикальних елементів. Lidove Noviny, орган Странського, домагають ся т. зв. јunctim між порозумінем моравської і чеської конференції мирової і думає, що конференція муєсть бути розтягнена і на Шлеску.

З боввища в Трансвалю доносять, що ген. Буллер в поведілок переправляв ся з англійськими військами через ріку Тугелю, приготувавши собі дорогу сильним огнем артилерійским. Того самого дня одержала піхота приказ вернути ся назад. Сего маршу відворотного довершено в ладі серед граду куль. Маневр сей уможливив східному крилу зайняти Валькранц. Далше годі англійським військам посувати ся, позаяк окружають їх Боери з Спіонскопу і Дори-Кльоф. Англичани втратили притім 260 людей. Поки не удасть ся англійським військам далше посувати вперед з успіхом, не можуть числити на те, мовби они мали ключ дороги будучої до обложеного Ледісміт.

В німецькім парламенті вела ся розправа над предложеном о збільшеню фльоти. Перший промавляв адмірал Тірпіц, вказуючи на те, що не відомо, в ким ще доведе ся Німеччині воювати і що війну можна обминути лише скріпленем фльоти. Посол Шедлер з центрум бажає кріпкої фльоти однак з огляду на податкову енду не може бути за предложеном в таких розмірах, котре накладає на податників 100—120 мільонів. П. Лебцов і его товариші є прихильні скріпленю фльоти. Соціал-демократ Фроме заявляв ся рішучо проти побільшеня фльоти. Басерман з народно-ліберальних іменем товаришів заявляє готовість до нових жертв в користь фльоти, але щоби она була уживала для розширення німецької торгівлі і промислу. Гільперт іменем союзу селяньского є за відісланем предложена до комісії.

Новинки.

— **Впр. О. Омелян Білинський**, крилошанин гр. кат. митрополит. капітули львівської, іменований членом ц. к. Ради шк. кр. яко заступник гр. кат. ординарія.

— **Вечерниці з танцями.** Українсько-руське драматичне товариство ім. Котляревського устроює в суботу дня 10. с. м. вечерниці з танцями в сали «Рускої Бесіди». Вступ 1 корона. Початок о 9. год. вечером. Осібних апрошень не висилає ся. Чистий дохід призначений на будову руского театру у Львові.

Заходом товариства «Родина» в Коломиї відбудуть ся вечерниці з танцями в неділю 18. с. м. в сали магістрату. Вступ від особи 1 к. Стрій для панів і панів вітатовий. Початок о 8. годіні вечером.

— **Недуга д-ра Стоцкого**, як доносить «Буковина», поважнійша, ніж спершу здавало ся. Перестудивши ся на отвореню читальні в Неґоштині, де промовляв кілька годин під голим небом,

дістав кату грудного, що перейшов в кінці легких, недуги небезпечної, котра вимагає як найбільшої пошанівки. Доси перебіг нормальний і є в Бозі надія, що дорогий наш патриот поверне за кілька неділь до здоровля, що дай Боже як найкорше. Ціла бук. Русь відчуває тепер дужше, як коли небудь, чим є для неї др. Стоцкий, котрого нам усюди не стає і нікому заступити, особливо-ж наші селяни блукають як сироти: бо хорий по приказу лікаря не сміє їх приймати, доки не виздоровіє зовсім. Однак маймо надію, що Господь Бог поверне небавом дорогому землякови здоровле, котре він пожертвував за свій нарід.

— **Перші збори товариства охорони звьірать в Полтаві.** Сумний вигляд представляла сая ради міської, коли недавно назначено перші збори товариства охорони звьірать: лихе освітлене, пусті зелені столи в півмерку, невеличка громада опікунів звьірат, що зібрали ся в глибині сали. Вільність мовчить, а говірливі не перестають балакати то о тім, то о сім, а дехто знов висловлює свої погляди з нагоди зборів, що так лїново збирають ся. О 8½ год. повитало товариство з радістю 24-го члена — але до законного числа не ставало ще 6 членів, длятого збори і не відбули ся. В надії відкрити зборів я розговорив ся, пише нам дописуватель, із своїм сусідом, старим членом Н-го відділу Товариства опіки звьірать, що користує ся правами члена Товариства в цілій Росії, отже й в Полтаві. Досвідний сей член був настроєний зовсім не весело. «Я вже спробував, говорив він, більше не хочу. Ідеш по базару, а черекунки сміють ся: «Курячий пан іде!» Очевидно не звертаю уваги. Іду своєю дорогою. Скоро замітив я, що при моїм зближеню розвязують курам ноги, але ледво я відійшов, кури знов звязані. Щоби бути членом Товариства того, закінчив бесідник, треба би не виходити із суду, а на се у мене нема часу». Признає характеристичне; я мимохіть нагадав собі з Успенського діяльог між тягарозим візником а культурним горожанином. На питанє горожанина, чому тягаровий бе і мучить конину, останній питає сьміло: «а тебе коли небудь били?» Горожанин сьмієть ся заповнити питаючого, що ніколи не били. Тягаровий із сьвідомости своєї правоти заявляє, що его богато били, отже й він може бити. За ориґінальність сцени не ручу, але загальний зміст такий. Сущність в тім, що не битий битого не розуміє. І ось на основі такого нерозуміння виходять конфлікти, о котрі розбиває багато добрих змагань панів опікунів, як се було і з моїм сусідом із публіки. Ми не викорінімо жорстокости наклонюванем до доброты там, де та жорстокість є впливом темноти маси і строгих економічних умов. Голодний візник бе конину, бо чим скорше она доведе тягар, тим скорше дістане він потрібні ему гроші. Вимагати отже від чоловіка, що привик до бійки змалку, щоби він жалувал скотину — вельми трудно.

— **3 університету.** В зимовім півроку було на черновецькім університеті всіх слухачів 381 (між тим 4 женщины). На богословськім відділі було 36 слухачів (29 Волохів, 1 Русин, 6 Сербів), на правничім 292 (179 Німців — між тим 163 Мойсеевого закона, 48 Волохів, 29 Русинів, 34 Поляки, 3 Чехи), на філософійнім 47 філософів а 6 фармацевтів (29 Німців, 15 Волохів, 5 Русинів, 4 Поляки). Таким чином було на черновецькім університеті 208 Німців (169 Мойсеевого закона), 91 Волохів, 35 Русинів (27 гр. католиків), 38 Поляків, 3 Чехи, 6 Сербів.

— **Залюбила ся.** К. Гессдорферова, жена поручника зі Львова, повідомила вчера поліцію, що єї 15-літна донечка Юлія, хороша блондинка, вийшла рано з дому і більше не вернула. Мати догадує ся, що донечка утікла зі своїм любовником, Віктором Багричуком, до Кракова, а звідтам до Німеччини.

— **Живий труп.** «Daily Chronicle» доносить, що в часі битви під Спіонскоп приключив ся дивний, майже неімовірний випадок. Одному воєвоки, що був укритий за горбком, відорвала куля цілу голову. В тій хвилі на загальний переполох, підійє ся труп без голови, постояв кілька хвилин і упав на землю.

— **Кілько коштує жовнір?** Сам жовнір нічого не коштує, бо за коня платить держава, а рекрута дістає даром. Однак не зашкодить знати, кілько коштує удержане жовніра в поодиноких державах, і так: В Англії виносить удержане одного воєвоки 1963-20 корон, в Франції 1567-68 кор., в Італії 1473-60 кор., в Австро-Угорщині 1128 кор., в Німеччині 1116 кор., а в Росії 741-60 корон. Оказуєть ся з того, що англійський жовнір коштує найбільше, а російський найменше. Пригляньмо ся тепер, кілько платять жителі поодиноких держав на удержане війська: В Франції 17-54 кор., в Німеччині 12-48 кор., в Англії 11-52 кор., в Австро-Угорщині 9-60 кор., в Італії 8-64 кор., а в Росії 5-76 кор.

— **На масквіім балю** в Кільонії в ночи з 5 на 6. с. м. сповнено злочин убийства на молодій дівчині, Олеві Страйх. Справа представляє ся ось як: Підчас балю упала Страйх ненадійно на землю, так що всі думали, що она зімліла. Однак зараз

замічено кров на єї одіжи і пересьвідчено ся, що погубла від кулі, яка влучила єї в груди. В сали не звертав ніхто уваги на голос вистрїду, бо недалеко находила ся стрільниця, де стріляно тоді до мети. З початку думано, що хтось через неосторожність довів до нещастя, але при близшій доходженях справджено, що рана походить від револьверової кулі. Догадують ся, що убийства допустив ся син професора, провізор фармації, Кароль Пфліґер, котрого зараз увязнено. Підозріне потверджує ся обставина, що при Пфліґері найдено револьвер.

— **Велике нещастє** приключило ся сими днями в малій місцевості le Valt Saint-Lambert коло Liège. В огороді пані Петітмезон запала ся ненадійно земля, саме коли пані П. з дочкою стояли в хатних дверех. Щоби здати собі справу, що стало ся, поступила пані П. кілька кроків вперед, як нараз земля під нею усунула ся і она упала у глубину понад 50 метрів пропасть. О якімсь ратованю нащасливої не могло бути і бесіди, бо земля що раз більше западала ся. — Подібний случай приключив ся в тій самій місцевості перед кількома роками на одній з улиць, і тоді запав ся в землю цілий дім, на щастє як-раз незаменкалий. Причини сих катастроф походять з відси, що давно находились там богаті закови угля, тепер залишені; під землею проте потворили ся порожні простори, над якими валить ся тепер земля.

— **Матерна любов.** Коло острова Анката в Каліфорнії зловлено молоду фоку і уміщено в завязанім мішку на кораблі. Небавом замічено, як стара фока кружила коло корабля і видавала жалісні голоси, на що відзивала ся зловлена фока. Коли корабель прибув до найблизшої пристані, побачено знов стару фоку в такім як передше незвичайнім стані. Нараз молода фока, мимо того, що була в завязанім мішку, кинула ся на покладі і впала до моря. В одній хвилі розірвала стара мішок і з увільненням молодим пірнула в філях океану.

— **Дрібні вїсти.** В Бомбаю, в Індиях, дійшло число жертв померших на чуму до нечуваної висоти. В однім дни, 5. с. м. померло там 408 осіб — В Монахові занедужало на інфлюенцу 60 000 осіб.

— **3 наукового Товариства ім. Шевченка.** Наукова читальня при бібліотеці Товариства отворена що дня від год. 2—6 по полудни і в тім часі може кождий з неї користати. До дому вивозять ся книжки лише за кавцією. — Канцелярія Товариства отворена від год. 9—12 рано і від 3—6 по полудни. В неділі і сьвята льокаль Товариства зачинений. Адреса: Львів, ул. Чарнецкого ч. 26.

Телеграми.

Опава, 9. лютого. На робітничих зборах ухвалено резолюцію, в котрій робітники рішучо домагають ся в угляних копальнях 8-годинного часу робочого і не дадуть ся відклонити ані підвишенем плат ані иньшими уступками.

Відень, 9. лютого. На вчерашніх зборах в ратуші, скликаних християньско-соціалним союзом для долішної Австрії в справі угляних робітників дійшло до галасливих демонстрацій, позаяк предсідатель зборів оголосив резолюцію, прийняту мимо опору соціалних демократів. Коли замішане збільшало ся, а навіть дійшло до бійки, замкнув предсідатель збори, а поліція змусила всіх опустити салю. До збїговиска не допущено. Спокою не нарушено.

Відень, 9. лютого. Долішно-австрійске намістництво розвязало німецько-народне товариство помічників торговельних за висилку адреси політичної Шенерерови, позаяк тим переступило товариство статут.

Прага, 9. лютого. В ревірах угляних чеських нема ніякої зміни в остатніх хвилях.

Помимо що вовна і розгар подорожжі о 30% — продає ковдри і матеріаці по давніх низьких цінах лише спеціальва робітня і маґазин постели 11—30 **ЙОСИФ ШУСТЕР** Львів, Коперника ч. 5. Цінники даром

Е. ЗБІТЕКА
в Neustift коло Оломунця.

Виріб мозаїки в шклі, св. Гроби, оltар Божого Тїла і гроби з Лїурд відзначив Папа Лев XIII. Признания католицко-богословської академії в Петербурзі, німецької місії в Царгороді. Ілюстровані цінники франсо. Доставка під ґваранцією.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
6:10	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова	6:20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава				
6:50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно	6:15	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний				
7:10	з Зимної-води	6:30	» » » » дв. Підзамче				
7:40	з Янова	6:30	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави				
7:55	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	8:45	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа				
7:44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	9:10	до Скольного, до Лавочного (1. липня до 12. вер.)				
8:05	» » на дв. головний	9:25	до Янова				
8:15	з Сокаля, Рави рускої	9:35	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.				
9:00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.	9:53	» » » » дв. гол.				
11:15	з Ярославла і Любачова	10:10	до Белзця, Рави рускої, Сокаля і Любачова				
1:50	з Іцкан, Чернівців і Станиславова	12:50	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл.				
1:01	з Янова		» » » » тільки в неділі і свята				
1:40	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно	2:15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в неділі і свята				
2:20	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.	9:45	до Іцкан (Ясс, Букарешту)				
2:35	» » на дв. голов.	2:55	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа				
5:55	з Сокаля, Белзця і Любачова	3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.				
		3:15	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.				
		3:20	до Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.				
		3:26	до Брухович				
		5:25	до Ярослава				
Ніч				Ніч			
8:45	6:10 з Кракова (Відня) Самбора, Хирова	6:21	до Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави				
	6:20 з Іцкан, Сучави	6:40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.				
	з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до 15. вересня тільки в неділі і свята	6:50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.				
	7:58 з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно	7:00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша				
	8:15 з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно	7:10	до Сокаля і Рави рускої				
	8:14 з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.	7:20	до Тернополя дворець головний				
	9:21 з Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.	7:42	» » дворець Підзамче				
	9:55 з Кракова (Відня, Берліна), Сянока, Пешту	7:47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900				
12:30	з Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави	8:35	» » » » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.				
	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.	9:10	» » » » 1. чер. до 30. жов. в і св.				
	» » на дв. голов.	2:36	10:40 до Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави				
	з Лавочного (Пешту) Хирова	10:50	до Кракова (Відня, Варшави), Сянока				
	зі Скольного, Калуша	11:10	до Підволочиск, Бродів дв. голов.				
	з Підволочиск на дворець Підзамче	11:32	» » » » дв. Підз.				
	» » на дворець головний	4:10	до Кракова (Відня, Берліна)				
2:16	6:00 з Кракова (Відня), Самбора, Сянока	5:50	до Брухович від 7. мая до 10. вер.				

ЗАМІТКА: Пера нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізничн. д. к. Львів, ул. Красіцьких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Всілякі
КУПОНИ
і
вильосовані
цінні папери

виплачує без потручення
провізії або коштів

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ
Гіпотечного

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень
„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впресов. Митрол. і Пресов. Еп. **Ординариатам** всіх **трьох** епархій, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і солоні, сіно в стогах і будинках **протів шкід огневих.**

Стан фондів гваранційних з двем 31-го грудня 1899 вносять:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	—	
» спеціальна	1.684	80	
Фонд основний	72.000	—	
» емеритальний	18.166	60	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року вносили виплачені шкоди 1,669,565 кор. 38 сот. **Поліси «Дністра»** приймає **Банк красвий** при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Дністеръ» в **Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає найкористнійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Львів, ринок ч 10. (дім «Просьвіти»)

Хто хоче заробити 400 марок місячно певно, легко і без ризика?

Нехай шле свою адресу без марки під **V, 21,**
Annoncen Exped. K. F. Wojtan Leipzig-Lindenau.

Видає і відповідає за редакцію **Стефан Кульчицкий.**

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ
приймає замовлення і посередничить в закупні:

Світло церковне
впрост в фабрики Іа по 70 зр., Іаа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино
в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл. посилках почт. в ціні по зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко **БІНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по умірених цінах. 78-?

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ
Драма з галицького еміграційного руху в 4. актах.
Ціна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА
комедия в 3. актах з сільського житя.
Ціна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА
історична трагедия в 5. актах — з Другої половини XVI. віку.
Ціна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа
шутка в 5. актах з міського побуту.
Ціна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР
комедия в 1. актї опрацьована після німецького.
Ціна книжки брошурованої 15 кр.

Сольо-терно
оповіданє з льотерийних пригод.
Ціна книжки 15 кр.
На поchtову пересилку 5 кр.

У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.